

Ujból áll a Lánchíd

**Megtartották a teherpróbát,
egy hét múlva átadják a forgalomnak**

Vasárnap reggel 9 óra. Még csendesek az utcák, de a Lánchíd körül mindkét hídfőnél lázas munka folyik. Kövezik az utcát, aszfaltozzák a hídfeljárókat, a gyalogjárdát, tartarozzák a Várfalat és az Alagutat, fűvesítik a híd előtti részt. Nagy napja van ma a Lánchidnak. Ott várakozik a

11 autobus, a 14 db 27 tonna Nefort teherautó, amelyekkel a híd teherpróbáját végzik el.

„Hirdesse a felszabadított nép alkotó erejét”

A budai hídfőnél a két megszállt oroszlan alatt a régi aranybetűs felírásban: „Széchenyi István kezdeményezésére építette Clark Ádám”. A pesti oldalon a kőfaragók már vésik az új felírást: „1945 januárjában a fasiszták Budapest többi hídjával együtt a Lánchidat is lerombolták. Egy hónappal később a vörös hadsereg felszabadította a fővárost és hamarosan az egész országot a fasiszták népi nyomó uralma alól. A magyar népi demokrácia négy és fél év alatt a háború és a fasiszták pusztításait jóvátette, ezt a híd is újjáépítette. 1949 november 20-án, első megnyitásának százados évfordulóján újból átadták a forgalomnak.” A híd másik oldalán készül a következő felírás aranybetűkkel:

„Újjáépült a hároméves népgazdasági terv 20 hónapja alatt. Hirdesse ez a híd is a felszabadított nép teremő készségét, a magyar munkás, mérnök és tudós alkotó erejét és munkalendületét.”

Felfut a hídra az első autó

Fél tíz óra felé egyre több érdeklődő gyűlekezik, akik végig akarják nézni a teherpróbát. Sokan át akarnak menni a hídon, de még nem lehet. Válasz: majd a jövő vasárnap.

Tízóra felé erős motorzúgás hallatszik, megérkeztek a Nefort teherautók, a közben többszáz főre összegyűlt közönség tapsai közepette.

Közel öt év után az első jármű, a vörösre festett Nefort kocsi: a YD 380 számú felfut a hídra.

Kovács Jenő sofőr vezeti a teherautót, aki magával hozta fiát, feleségét és kislát is. Örömtől sugárzó arccal mondja, hogy életének egyik legboldogabb pillanata a mai, amikor kocsijával elsőnek futhat fel a Lánchidra. Sorban utána jön az útburkoló kövekkel megra-

A 2-es, 4-es, 5-ös autobus közlekedik a hídon

A Fővárosi Autóbusz Községi Vállalat előkészítette a Lánchid autobusközlekedését.

A híd megnyitása után a 2-es, 4-es és 5-ös autobusok közlekednek a Lánchidon.

Miután van még idő a teherpróba megkezdése előtt, végigsétálunk a hídon, ahol valóban már az utolsó simításokat végzik. Az új búzakalászos címer ott ragyog a homlokzaton, az Elektromos Művek emberei szerelik a pillérekre a díszvilágítást:

vasárnap és ünnepnapokon
2000 villanykörte egymillió
gyertyafénnyel világítja meg a
Lánchidat.

Új járatot is indít a Beszkárt, a 4-es, amely az Oktogontól a Lánchidon keresztül a Déli pályaudvarig közlekedik.

A Lánchid megnyitása nem okoz változást a villamosforgalomban, miután a budai oldalon a 9-es, a pesti oldalon pedig a 2-es villamos már ma is a hídalatti aluljárón közlekedik.

A százéves Lánchid filmen

Egykorú képek, rajzok, vázlatok, híradók nyomán megelevenedik a 100 éves Lánchid története. A Magyar Filmgyártó NV., a „Lánchid története” címmel, dokumentumfilmet készít, mely még ebben a hónapban a közönség elé kerül.

Keleten felkel a nap. Sugarai bearanyozzák a várat, Budapest 100 év előtti képét. A hajóhídnál vámszedők sora megállítja a parasztok, iparosok szekereit. Szedik a hídpénzt. A nemesek gögösen hajtának el kocsijukon, még a vámszedők köszönését sem fogadják. Nekik nem kell hídpénzt fizetniük. A munka, a fizetség a parasztoké, iparosoké, munkásoké. A hatalom viszont az ő kezükben van. Hosszas küzdelem után megkezdődik a híd építése. Clark Ádám tervei nyomán 800 munkás faragja a köveket, emeli az álványokat és Sina báró meglepetéssel figyeli a munkásokat, mert hiszen hatalmas összeget vág zsebre. Emelkednek a pillérek, készülnek a láncszemek és látjuk a mozi vásznán a híd felavatását. Először történt meg, hogy a forradalom megnyirbálta a régi nemesi kiváltságokat. Most már a nemesek is fizetik a hídpénzt épügy, mint az ország többi lakója.

Tovább perog a film, a Lánchid története. Elfogják Lamberget és a Lánchid egyik oszlopára felakasztják. Henzi tábornok elhelyezteti a puska poros hordókat a Lánchid kamrájába, a hídon át a hős honvédek indulnak Budavár elfoglalására.

A szabadságharc leverése után csak lassan indul meg az élet a híd környékén. Később épületek emelkednek ki, iparosodik a környék. Károly király koronázási menete vonul végig most a hídon. A feudális főurak, mentéjük arany díszítése alatt görnyedeznek. Horthy fehér lován vonul át a hídon és a fehér terror kiváltságosai díszes fogatokon indulnak a várba gardenpartyra. Ribbentrop, Ciano kocsija megy a várba. Azután Kun páter és nyilas bandita társai állnak őrséget, nehogy a náci által aláaknázott híd a magyar hazafiak megmenekessék.

A híd a Dunába roskad — a történelmi teherpróbán megbukott a rendszer, amely a reformkor és a szabadságharc nagy nemzeti örökségét elherdálta. Fordul a kép, fordul a történelem: új nagy nemzeti erő jelentkezik, új magyar forradalom ereje. Rákosi Mátyást látjuk, amikor első beszédét mondja az újjáépítésről és e beszéd a felszabadult magyar nép dolgos kezén tetté válik. Látjuk a mozi vásznán, amint a diósgyőri vasgyárban a láncszemeket, alkatrészeket hengerlik, gyártják, a megindult építkezésnél szorgos munkások új életet alkotnak. A filmfelvevőgép most nyomon követi a hídpítkezést minden jelentős fázisát. A 15—20 perces film azzal fejeződik be, hogy Gerő Ernő miniszter ünnepélyesen átadja a híd azoknak, akiknek a munkája megteremtette: a magyar dolgozóknak.

Történelmi teherpróba

Egy fényesen sikerült teherpróba ünnepe ez a mai vasárnap, elmúlt esztendő teherpróbájának diadala. 1947 júliusának utolsó hetében ereszkedtek le a horgó láncok a Duna iszapjába, hogy felszínre húzzák a Lánchid roncsait s a könnyű ívben feszül a híd a két part között. Torlódnak rajta súlyos szerelvények, düböröghetnek nehéz teherautók: állja a próbát, ahogy építői álltak huszonhét hónapon keresztül esőben, hóban, jagyban, rekkenő melegben. Tömeg áll végig a Dunaparton, nappal és este s nézi a híd, mint egy valószínűtlen csodát, látomást, amely kikelt a habokból. A Lánchid! A főváros népének ezerszer jobb, mint Pestet Budával összekapcsoló híd, a Lánchid maga a híd szimbóluma, amikor a Dunába roskadt, úgy siratta, mint tulajdon édes gyermekét. Dédapák lépteit őrizte ez a híd, a hullámokba vetett magból kelt „győzdelmi ív”. 1848 álló szemtanúja volt, sőt — jelképe.

Alighogy kibontakozott kilencesztendő vajadás után s még befejezés előtt állott, amikor Hentzi Buda ostrománál kimondta rá a halálos ítéletet. Végbe is vitte volna, ha nem kényszerül gyors visszavonulásra, 1849 januárjában tebegett először a Lánchid fölött a pusztulás. Ami nem sikerült Hentzinek sikerült az utódoknak, kereken száz esztendővel később, 1945 januárjában, amikor „Budapest borus éjjelein tebegett a komorság. A tetőkön a füst, kövekre esette a cserép. Leomlottak a hídak, a náci Budára osont át. Pedig arra se várta egérút avagy menedék” — Leonid Percovicszki budapesti levelének sorával idézve a múltat.

1849 novemberében mégiscsak fölavatták, bár az öröme már akkor meggyűlték díszszónás hangok, Pest akkor már nyolc esztendeje perelte

a hídát építő tökécs társaságot, amelynek sehogyan sem akaródzott kárpótlást adni Pestnek és Budának az elvesztett vámszedés jogának fejében. Hiába hoztak rá törvényt — a város polgáraiból alakult vegyesbizottság elkeseredetten jelentí föliratában a várost tanácsnak: „ezen aristokratiai országunkban még a leghatározottabb törvények is, hatalmasak irányában csak pusztá íróit malaszt.” A kitörő forradalom első rekadt fölkiáltása ez

Tökécs társaság építette a hídát, nemzetközi pénzügyi érdekek ütköztek körülötte, jól érezte a nép, hogy végül mindenki inkább lesz, mint az övé, Szentey József már 1837-ben így sóhajt fel: „Álló híd köti össze Budával Pestet. Örüljünk! Annyi ezer közt majd átmehet a, magyar is.”

Sebtében papírra kellett vetni e sorokat, hogy ha hevenyészten is, de érzékeltessék: a Lánchid jelképe most vált valósággá. A magból, amelyet száz esztendővel vetettek a hullámok alá, most kelt ki a nagy győzdelmi ív. Az áldozatvállalás nagy próbája volt ez, izmok végső feszülése egy olyan mű elkészítéséhez, amelynek befejező napja a kezdet első percében el volt határozva. A híd nekifeszülő íve ki-rajzolja a lendület csodás vonalát — mintha a multba révölne egy szempillantásra a tanulság fölismerő mozdulatával, hogy már a jövő felé iramodjék. Ez a nemzedék elvesztette a dédapák lépteinek nyomát, tovaragadták az elmerült hídról a Duna hullámai, de megépítette az új hídát fiatalok lépteit alá. Kusza százból vezet ez a híd a vasakaratú jelenen át egy tiszta jövő felé és szilárdak rajta a léptek. Szilárdak és kemények, jól kellett megfeszíteni az ívet, hogy állja ezeket a lépteket.

Halász Péter